

Kary za przekroczenie prędkości

na podstawie zapisów z wykresówek i tachografów cyfrowych a przepisy prawa

Bardzo częstym pytaniem pojawiającym się podczas spotkań z zawodowymi kierowcami jest możliwość karania ich przez służby kontrolne za przekroczenie dopuszczalnej prędkości na podstawie zapisów odczytanych z wykresówki lub tachografu cyfrowego. Czy takie postępowanie jest zgodne z prawem?

Karol Lekowski

Odpowiedź nie jest jednoznaczna i oczywista, ponieważ pojawia się wiele uzasadnionych wątpliwości. Najpierw należy przeanalizować nie tylko przepisy prawa, ale również praktykę i obowiązujące procedury. Poniższe wyjaśnienie problemu opiera się na porządku prawnym obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Do 60 kilometrów na godzinę

Zgodnie z Ustawą Prawo o Ruchu Drogowym, o ile znaki nie stanowią inaczej, dla pojazdów ciężarowych lub zespołów pojazdów powyżej 3,5 t DMC maksymalna dopuszczalna prędkość wynosi:

Znak B-33 „ograniczenie prędkości” oznacza zakaz przekraczania prędkości określonej na znaku liczbą kilometrów na godzinę. Znak ten, określający dopuszczalną prędkość większą niż 60 km/godz., umieszczony na obszarze zabudowanym, dotyczy samochodu osobowego, motocykla i samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem:

- ▶ pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne;
- ▶ pojazdu z urządzeniem wystającym do przodu więcej niż 1,5 m od siedzenia kierującego;
- ▶ pojazdu holującego pojazd silnikowy;
- ▶ motocykla, którym przewozi się dziecko w wieku do lat 7;
- ▶ samochodu ciężarowego przewożącego osoby poza kabiną kierowcy.

Tym samym wszystkie pojazdy lub zespoły pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t nie mogą w terenie zabudowanym poruszać się szybciej niż 60 km/godz.

Ustaliliwszy maksymalne dopuszczalne prędkości pojazdów i zespołów pojazdów powyżej 3,5 t należy wskazać, iż zgodnie z art. 92 a Ustawy z dnia 20 maja 1971 r.

ny do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

1. schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia;
2. stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu;
3. stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu.

W tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, o którym mowa w pkt 1, 90 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 2, oraz 180 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 3.

Zgodnie z taryfikatorem

Stosownie do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia

Wpisu ostatecznego do ewidencji dokonuje się, jeżeli naruszenie zostało stwierdzone prawomocnym: wyrokiem sądu, postanowieniem sądu o warunkowym umorzeniu postępowania, mandatem karnym albo orzeczeniem organu orzekającego w sprawie o naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym

Wszystkie pojazdy lub zespoły pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t nie mogą w terenie zabudowanym poruszać się szybciej niż 60 km/godz.

- ▶ na obszarze zabudowanym w godzinach 5.00-23.00 – 50 km/h, a pomiędzy 23.00 a 5.00 – 60 km/h;
- ▶ w strefie zamieszkania – 20 km/godz.;
- ▶ na autostradzie, drodze ekspresowej lub dwujezdniowej o co najmniej o dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu – 80 km/godz.;
- ▶ na pozostałych drogach – 70 km/godz.

Kodeks wykroczeń: – *Kto, prowadząc pojazd, nie stosuje się do ograniczenia prędkości określonego ustawą lub znakiem drogowym, podlega karze grzywny.*

Kolejno, stosownie do art. 97. § 1. Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawnio-

2012 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego, do ewidencji wpisuje się kierowcę, który kierując pojazdem silnikowym lub motorowerem, dopuścił się naruszenia przepisów ruchu drogowego, zwanego dalej „naruszeniem”. Do ewidencji wpisuje się naruszenia wraz z odpowiadającą im liczbą punktów, zgodnie z wykazem określonym

w załączniku nr 1 do rozporządzenia (czyli tzw. taryfikatorem). Wpisu ostatecznego do ewidencji dokonuje się, jeżeli naruszenie zostało stwierdzone prawomocnym: wyrokiem sądu, postanowieniem sądu o warunkowym umorzeniu postępowania, mandatem karnym albo orzeczeniem organu orzekającego w sprawie o naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym. Policjant, który zastosował postępowanie mandatowe lub prowadzi postępowanie w sprawie o naruszenie, niezwłocznie rejestruje nałożenie mandatu lub prowadzenie tych czynności na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia (Karta rejestracyjna MRD-5).

Natomiast zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego „tachograf” lub „urządzenie rejestrujące” oznacza urządzenie przeznaczone do instalowania w pojazdach w celu automatycznego lub półautomatycznego wyświetlania, rejestrowania, drukowania, przechowywania i wysyłania szczegółowych danych dotyczących ruchu, w tym prędkości takich pojazdów, zgodnie z art. 4 ust. 3 i o pewnych okresach aktywności osób kierujących tymi pojazdami. Natomiast „wykresówka” oznacza kartę wkładaną do tachografu analogowego, przeznaczoną do zapisywania i przechowywania zarejestrowanych danych, na której urządzenia znakujące tachografu analogowego zapisują w sposób ciągły informacje, które mają być rejestrowane.

Kolejno, zgodnie z załącznikiem do ww. Rozporządzenia błędy graniczne do-

puszczalne (przrzędów wskazujących i rejestrujących) w użytkowaniu mogą wynosić przy wskazaniu prędkości 6 km/godz. więcej lub mniej od rzeczywistej prędkości.

Kiedy zgodne z przepisami

Zespół pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej 40 t zostaje zatrzymany do kontroli i funkcjonariusz na podstawie zapisów z tachografu cyfrowego lub wykresówki (w zależności od rodzaju zamontowanego tachografu) stwierdza, iż kierowca 2 godz. przed zatrzymaniem poruszał się z prędkością 100 km/godz. Czy próba ukarania kierowcy za przekroczenie prędkości, które miało miejsce 2 godz. przed zatrzymaniem jest zgodna z w/w przepisami?

Na pewno taka sytuacja nie spełnia warunku opisanego art. 97. § 1. pkt. 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, gdyż funkcjonariusz nie schwytał sprawcy na gorącym uczynku ani bezpośrednio po nim. Tym samym, chcąc ukarać kierowcę można to zrobić na podstawie

Wskazanie miejsca wykrycia naruszenia, a nie jego faktycznego popełnienia może mieć skutek nieprawidłowego określenia odpowiedniej właściwości miejscowej sądu i rozpoznanie sprawy przez nieuprawniony do tego organ

„ZDARZENIE DATA” karty rejestracyjnej MRD-5 funkcjonariusz zobowiązany jest wpisać dokładną godzinę, datę i miejsce (powiat, gminę, miejscowość, ulicę lub drogę) zaistniałego zdarzenia. Oznacza to, iż funkcjonariusz musi znać te informacje.

Kto, prowadząc pojazd nie stosuje się do ograniczenia prędkości określonego ustawą lub znakiem drogowym, podlega karze grzywny.

Art. 97. § 1. Pkt. 3 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Kolejno należy zastanowić się czy powyższy przykład spełnia warunki stwierdzenia popełnienia wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego? Jak wyżej wskazano, tachograf jest urządzeniem rejestrującym, a co za tym idzie, na podstawie zapisów w nim zawartych można ukarać kierowcę mandatem karnym nawet po upływie 180 dni od daty ujawnienia czynu. Jeżeli natomiast wziąć pod uwagę zapisy zawarte na wykresówce, która nie jest urządzeniem rejestrującym tylko kartą, na której zapisywane są wskazania urządzenia rejestrującego, takiej możliwości nie ma.

Za każde popełnione przez daną osobę „punktowane” naruszenie przepisów, funkcjonariusz wystawiający mandat karny zobowiązany jest sporządzić dodatkowo karę MRD-5, na podstawie której do „konta” sprawcy zostaną przypisane punkty karne.

Zgodnie z materiałem dydaktycznym dotyczącym „Wzorów Wypełniania Dokumentów z Ruchu Drogowego” (materiał opracowany w Zakładzie Komunikacji Społecznej Szkoły Policji w Słupsku przez zespół redakcyjny: Ewa Pączek, Grażyna Szot, Zenon Trzciniński) w punkcie 5

Wpisanie w ww. punkcie karty MRD-5 danych z miejsca wykrycia naruszenia, a nie miejsca popełnienia wykroczenia powinno zostać uznane jako nieprawidłowe wypełnienie tego druku. W momencie odmowy przyjęcia mandatu karnego przez kierowcę, na podstawie miejsca popełnienia wykroczenia, określa się odpowiedni sąd, który później zajmuje się sprawą. Tym samym wskazanie miejsca wykrycia naruszenia, a nie jego faktycznego popełnienia może mieć skutek nieprawidłowego określenia odpowiedniej właściwości miejscowej sądu i rozpoznanie sprawy przez nieuprawniony do tego organ.

Reasumując, aby funkcjonariusz mógł ukarać kierowcę za przekroczenie dopuszczalnej prędkości, musi znać godzinę, datę i miejsce popełnienia wykroczenia, a osobie obwinionej musi wskazać o ile km/godz. prędkość została przekroczona (musi znać ograniczenia prędkości dla danego typu pojazdu w miejscu popełnienia wykroczenia). Ponadto, chcąc ukarać za powyższe na podstawie zapisów z tachografu cyfrowego od wskazanej na urządzeniu rejestrującym prędkości należy odjąć 6 km/godz. ◀

Karol Lekowski,
Ekspert OCRK
www.ocrk.pl

Tachograf to urządzenie rejestrujące, a więc na podstawie zapisów w nim zawartych można ukarać kierowcę mandatem karnym nawet po upływie 180 dni od daty ujawnienia czynu. Natomiast zapisy na wykresówce, która nie jest urządzeniem rejestrującym tylko kartą, takiej możliwości nie ma